

Magazine

DE VIERDE KOLONIE

LANDELIJK
GOEDJE

todo or not todo

KOLONIEHISTORIE

BUURTonderzoekjes

Er is hier van alles te doen, kijk maar eens op pag. 13

LANDELIJK GOEDJE

Een monumentaal bezit

Het ontstaan van de vierde kolonie

In 1818 werd de Maatschappij van Weldadigheid opgericht door generaal Johannes van den Bosch die de armoedige gezinnen na de Franse overheersing wilde helpen. Van den Bosch kocht in Drenthe woeste grond aan zodat de armen deze konden ontginnen.

Wij gaan terug in de tijd naar de winter van 1798, Amsterdam had toen 200.000 inwoners waarvan ruim 80.000 armen. Zes jaar later behoorde de helft van de bevolking tot de bedeelenden.

De proefkolonie Johannes van den Bosch ging voortvarend aan de slag. Op 25 augustus 1818 legde hij de eerste steen voor de eerste kolonistenwoning. Op 29 oktober 1818 arriveerden de eerste gezinnen in de kolonie, die vooralsnog als 'proefkolonie' zal fungeren. In het totaal zijn 52 gezinnen uit alle delen van het land 'uitverkoren' om mee te doen aan het experiment van Johannes van den Bosch. Na viereenhalf jaar woonden er nog 42 gezinnen onder de hoede van de Maatschappij van Weldadigheid. Een groot deel van hen is er tot hun dood blijven wonen.

De vrije kolonies De maatschappij bouwde vervolgens definitieve kolonieën, bestaande uit kleine koloniehuisjes met een beetje

grond. Die huisjes stonden op regelmatige afstand van elkaar langs kaarsrechte wegen. De kolonies I en II werden later omgevormd tot het dorp Frederiksoord. De boeren in Vledder hadden aangegeven geen

grond meer te kunnen missen en daarom werd kolonie III in de gemeente Steenwijkerwold aangelegd. 'Willemsoord' was in de zomer van 1820 gereed om zijn inwoners te begroeten. De vierde kolonie werd weer grotendeels op grond behorende tot Westerbeeksloot gevestigd. Het kreeg in 1821-1822 de naam Wilhelminaoord, naar de moeder van koning Willem I. Kolonie VI werd aangelegd deels in Friesland en deels in

Overijssel. Deze kolonie werd later bij Willemsoord gevoegd maar bleef in de volksmond 'aan de Vaart' heten. Kolonie VII werd nooit voltooid.

Om de bevolking op te voeden en te vrijwaren van kwalijke invloeden, stichtte de Maatschappij haar eigen

scholen en voerde ze 'koloniegeld' in. Dat geld heeft niet zolang bestaan, maar de scholen wel. Naast lagere scholen, stichtte de Maatschappij ook beroepsopleidingen zoals het van 1823 tot 1859 geëxploiteerde 'Instituut voor de Landbouw' in Wateren en de 'Gerard Adriaan van Swieten' tuinbouwschool en bosbouwschool in Frederiksoord en de 'Gerard Adriaan van Swieten' landbouwschool in 1884 in Willemsoord. De stichting van deze scholen werd mogelijk gemaakt door een schenking van de oud-majoor der cavalerie, F.H.L. van Swieten.

De tuinbouwschool is november 2005 verhuisd naar Meppel. Kolonisten konden als beloning voor vlijtigen arbeid en goed gedrag een koperen, zilveren of gouden medaille verkrijgen, met daaraan een jaarlijks geldbedrag verbonden van respectievelijk 2,5, 5 en 10 gulden. Wie kon aantonen, dat hij van de opbrengst van zijn land en vee voldoende kon bestaan,

kreeg de zilveren of gouden medaille en kon bevorderd worden tot pachter of vrijboer.

De aanneemsom voor de eerste tien woningen bedroeg zo'n 2.200,-.

De aanstelling tot wijkmeester of plaatsing als hoevenaar op één van de grote boerderijen bij Ommerschans of Veenhuizen was vervolgens een lonkend perspectief.

Desperado kolonies Sommige, vooral jongere - uit de kolonie weggestuurde kolonisten vestigden zich in de directe omgeving in haastig gebouwde plaggenhutten en vormden de zogenaamde desperado-kolonies zoals in

Nijensleek, Vlederveen, Noordwolde-Zuid of Marijenkampen
Armoedebestrijding in de negentiende eeuw Nederland was in het begin van de 19^e eeuw, na de Franse overheersing, sterk verarmd. Veel gezinnen leefden in de steden en op het platteland in bedroevende situaties. Het is de verdienste van Johannes van de Bosch geweest, dat hij dit probleem onderkende en dat hij ook daadwerkelijk stappen ondernam om te trachten armoede uit te bannen. Uiteindelijk leed zijn project schipbreuk, omdat hij vanwege de tegenvallende

ingreep in hun leven. Velen werden letterlijk vanuit de grote stad 'overgeplant' in een voor hen vreemde omgeving als het Drentse platteland. Sommigen wisten zich goed te redden, maar anderen keerden weer graag terug naar de plaats van herkomst.

Kritiek op de kolonies Het initiatief van Johannes van de Bosch werd het sterkst bekritiseerd vanuit conservatief christelijk hoek. Met name de Réveil-beweging was van oordeel dat de mens niet mocht ingrijpen in de door de God beschikte ordening. Naar hun opvatting maakten armen en hulpbehoevenden deel uit van de samenleving, opdat rijken en welgestelden hun barmhartigheid konden betonen als blijk van christelijke naastenliefde.

Strafkolonies In Veenhuizen en Ommerschans werden straffkolonies opgericht. Hier werden landlopers en bedelaars opgesloten en aan het werk gezet. Maar ook kolonisten konden hier terecht komen, bijvoorbeeld als straf voor drankmisbruik, ontucht, verkwisting, brutaliteit of desertie. De Gestichten I en III waren bedoeld voor weduwen en wezen. In Gesticht II werden landlopers opgenomen. De vierkante gebouwen deden sterk denken aan het kazernesgebouw uit die tijd. Van den Bosch vond dat de militaire discipline ook goed zou zijn voor de bewoners van de kolonieën. Elk carré was 145 bij 145 meter en werd omringd door een gracht. De bewoners, die men verpleegden noemde, leefden en werkten in benauwde zalen. Overdag kregen de kinderen er ook verplicht onderwijs. Frisse lucht kreeg men alleen op de grote binnenplaats of als men op het land werkte. Veenhuizen is tegenwoordig een gewone gevangenis, museum en bierbrouwerij, (zie pag 18)

De Zuidelijke Nederlanden

In navolging van de Drentse kolonies werden ook in de Zuidelijke Nederlanden soortgelijke initiatieven ontplooid. In Wortel werd in 1822 een vrije kolonie en

opbrengsten steeds weer geld moest lenen om de kolonies in stand te kunnen houden. Voor de kolonisten betekende plaatsing in de zogenaamde "vrije kolonies" een geweldige

in 1825 in Merksplas een onvrije kolonie opgericht door Johannes van de Bosch.

De kolonie van Wortel is na de Belgische Revolutie geheel afgebroken. Op deze lokatie werd in 1881 een landlopersgesticht gevestigd, dat nog beperkt als zodanig dienst doet.

De kolonie van Merksplas is thans een strafinrichting en een centrum voor uitgeprocedeerde asielzoekers.

Tegenwoordig De Maatschappij van Weldadigheid is tegenwoordig een stichting en beheerder van 1400 hectare cultuur- en bosgrond.

Hieronder valt ook een deel van het **Nationaal Park**

Drents-Friese Wold en de landerijen rondom

De Vierde Kolonie. De boerderij naast het huisje,

De Prinses Marianna Hoeve is nog steeds onderdeel

van de Maatschappij van Weldadigheid. In het

museum 'de Koloniehof' in Frederiksoord laat de

Maatschappij zien wat het leven in de koloniën

inhiel. En in een database kunt u nagaan of één van

uw voorouders in de koloniën heeft vertoefd.

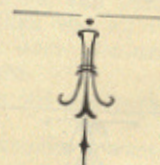
Proletariërsliedje.

Wij zijn geboren in Armoe-land,
Waar koning Honger regeert.
We wonen in kleine huisjes
En zijn zoo stil als muisjes.
Dat wordt ons daar geleerd.

Wij werken hard in Armoe-land,
Waar koning Honger regeert.
Een dag heeft zóveel uren,
Wij kunnen veel verduren.
Dat wordt ons daar geleerd.

Wij sterven vroeg in Armoe-land,
Waar koning Honger regeert.
Hard werken, weinig eten,
Dan zijn we vroeg versleten.
Dat wordt ons daar geleerd.

I.C.T.A.

Museum de Koloniehof Beleef het unieke verleden van het leven, wonen en werken in de koloniën van de Maatschappij van Weldadigheid in museum De Koloniehof.

Op het buitenterrein een koloniehuisje, akkertjes met gewassen die vroeger werden geteeld, een fraaie beeldentuin met beelden, objecten en buitenschilderijen van twintig beeldend kunstenaars, een prachtige doolhof en in één van de bijgebouwen worden wisseltonstellingen ondergebracht. Vanuit De Koloniehof kun je

te voet of per fiets opmerkelijke gebouwen en een mooie omgeving ontdekken. De geschiedenis ligt er voor het oprapen. Naast een kijkje terug in de tijd, zijn er meer dingen te zien en te beleven zoals:

De Streekproductenwinkel

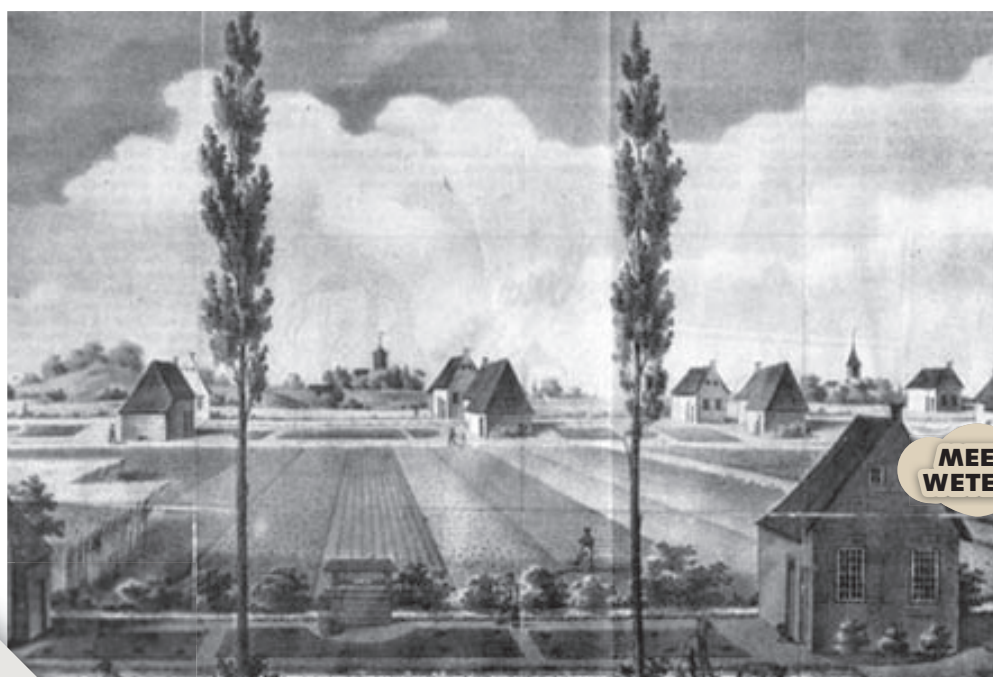
Het assortiment is uiteenlopend. Zo zijn onder andere verkrijgbaar: vruchtensappen, vruchtensiropen, vruchtenjams, vruchtensauzen, bakmixen van de molenaar, muesli, mosterd- en honingproducten en zoetwaren.

Wandel- en fietsroutes

Vanuit De Koloniehof zijn historische fiets- en wandel routes uitgezet langs diverse bezienswaardigheden van de Maatschappij van Weldadigheid. De routes starten tegenover het museum, een rode wandelroute (3,5 km), een gele (4,5 km) en een blauwe (8 km). De fietsroutes zijn 9 en 27 km (uit te breiden tot 36 km). De routes zijn verkrijgbaar bij de balie van Museum De Koloniehof.

MEER WETEN?

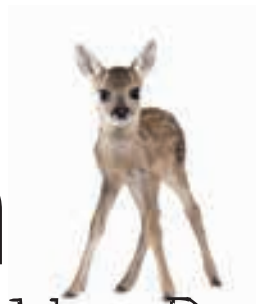
Koningin Wilhelminalaan 87
Frederiksoord
(0521) 38 27 12
www.dekoloniehof.nl

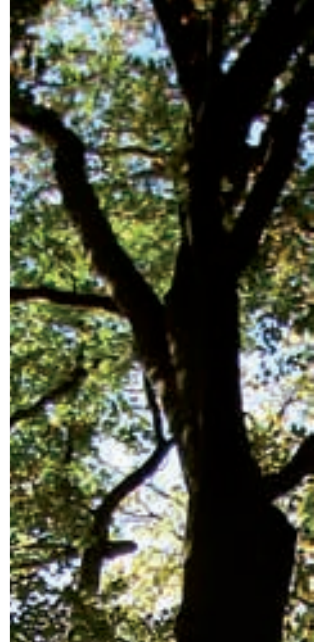
LANDELIJK GOEDJE

Natuur alom

Het Drents Friese Wold - De
Dwingeloose Heide - Landgoed
de Eese

De Vierde Kolonie wordt omgeven door natuur. Bos, heide, water en weide, van alles wat! De 3 omliggende natuurgebieden zijn:

- * Het Drents Friese Wold (o.a. bos, zandverstuivingen en vennen)
- * Landgoed de Eese (bos en historisch Landgoed)
- * Dwingeloose heide (naast heide valt hier ook het één en ander op sterrengebied te ontdekken)

Het Nationaal Park Drents-Friese Wold is een grandioos, uitgestrekt natuurgebied op de grens van Friesland en Drenthe. Na de Veluwe is het Drents-Friese Wold het grootste aaneengesloten bosgebied van Nederland. Eén van de belangrijkste kenmerken van het Drents-Friese Wold is de grote afwisseling van heide, stuifzand, vennen en veen. De levensaders van het nationaal park zijn de vrijwel geheel gerestaureerde beekdalen. Hier

kan het water zijn eigen weg gaan. Het gevarieerde landschap is niet alleen mooi om te zien, maar biedt vele soorten planten en dieren een prima leefgebied. Vooral de uitgestrektheid van het gebied zorgt voor voldoende rust en dekking die veel dieren nodig hebben.

Vroeger De oudste zichtbare sporen van bewoning dateren uit de Jonge Steentijd, zo'n 3000 voor Christus. Sindsdien is het gebied altijd permanent bewoond geweest en gebruikt. Op een paar plaatsen, zoals bij Vledder A en Oude Willem, zijn grafheuvels uit de IJertijd te vinden. In later eeuwen ontwikkelde zich het esdorpenlandschap, met kleine hooggelegen akkers, bloemrijke graslanden in de beekdalen en enorm uitgestrekte heidevelden. Bos was er niet veel over. Het oorspronkelijke halfopen boslandschap was in de loop van de tijd door de boeren teruggebracht tot enkele kleine bosjes rond de akkers en wat oud bos in de beekdalen.

Heidevelden waren schaapskuddes en

HET DRENTS-FRIESE WOLD

er voor in de plaats gekomen als graasgebied voor de rundvee. Zo rond 1850 exploiteerden de boeren de heide zo intensief dat ze de vegetatie sterk beschadigden en het zand ging stuiven. In die tijd vormde dat een ernstige bedreiging voor de dorpen en akkers. Om de zandverstuivingen te beteugelen werden de eerste bossen aangeplant. Het tij keerde pas definitief, toen rond 1900 de kunstmest werd uitgevonden om de arme zandgronden een beetje op peil te houden.

Boompje beestje In open stuifzandgebieden komen o.a. boomleeuwrik en tapuit voor. De roodborsttapuit zit

vaak karakteristiek op de toppen van de struiken in de heide. Op de overgang van heide naar bos hoort de zeldzame nachtzwaluw thuis. De grutto, tureluur, watersnip, geoorde fuut, dodaars en wintertaling hebben voorkeur voor drassige delen van de heide of open water. Verder kun je in de uitgestrekte en rustige bossen roofvogels en uilen vinden.

De buizerd is vaak goed te zien bijv. op paaltjes in een weiland. De wespindief lijkt op de buizerd, zoals zijn naam al zegt leeft hij vooral van wespen die hij opgraft uit hun nesten. De havik is de grootste roofvogel van het bos. Net als de veel kleinere sperwer jaagt de havik vooral op vogels. In de bossen zijn vijf soorten spechten.

Andere bijzondere vogels zijn o.a. barmsijs, appelvink, nachtegaal, grauwe klauwier, en kruisbek. Uiteraard zijn de bossen van groot belang voor tal van meer 'gewone' zangvogels als zwarte mees, bonte vliegenvanger, groenling en tuinfluiter. Voor veel bezoekers is een ontmoeting met een ree of een vos het hoogtepunt van een bezoek aan het Drents-Friese Wold. Deze zoogdiersoorten komen hier vrij veel voor evenals haas, konijn, egel en eekhoorn. Kleine zoogdieren zoals muizen zijn belangrijk als voedsel voor vossen roofvogels en uilen. Een bijzondere bewoner van oudere loofbossen in het park is de zeer zeldzame boommarter. Deze schuwe marter is gesteld op rust. Je hebt meer kans om twee andere kleine roofdieren te zien, de hermelijn en de bunzing. Adder en levendbarende hagedis komen vrij veel voor. Gladde slang en ringslang zijn zeldzamer.

Sperwer

Nachtzwaluw

Hei- en groene kikker, salamandersoorten zoals de kleine watersalamander en kamsalamander zijn algemener. In het Drents-Friese Wold komen honderden soorten insecten voor. Opvallende groepen zijn loopkevers, libellen en dagvlinders. Vooral dagvlinders zijn gemakkelijk te zien. Een bijzondere vlinder is het gentiaanblauwtje. Dit vlindertje zet haar eitjes alleen af op de klokjesgentiaan. Knoopmieren zorgen daarna voor de rups en – later – de pop. Zonder mieren of gentiaan kunnen gentiaanblauwtjes hier niet leven. Andere karakteristieke vlinders van het heidelandschap zijn heideblauwtje, heivlinder en de kleine vuurvlinder. Bossen zijn meestal arm aan vlinders. Bosranden zijn beter geschikt. Door de zonnewarmte zijn hier vaak luwe plekjes waar boomblauwtje, bruine eikenpage en eikenpage zich thuis voelen. In het april en mei zijn natte graslanden met pinksterbloem (Hertenkamp!) het leefgebied van het fel gekleurde oranjetipje.

Gentiaan Blauwtje

Klokjes Gentiaan

Zo nu en dan glipt er een eekhoornje tans een boomstam

Ooievaar een bedreide diersoort? (zie ook pag 17)

Maak kennis met de burenen!

Er zijn hier veel reeën, op de zandpaden zijn regelmatig sporen te zien

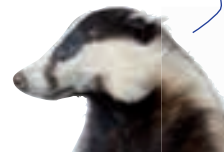
Onze kippen zijn niet veilig voor de vossen...

In het moeras bij het buitencentrum (zie pag. 15) leven da. b. schuldige ringslangen

Da's een das! Zijn bucht is te zien in de bossen, waar het huisje op uitkijkt

Ook de boomruiter komt hier weleens kippen proeven...

Ten zuiden van Dwingeloo ligt het Nationaal Park Dwingelderveld, een groot bos- en heidegebied waar nog een schaapskudde aanwezig is. Hier bevindt zich ook een grote radiotelescoop en aan de rand van het gebied het ruimtetheater "het Planetron" (zie pag. 19).

Het Dwingelderveld is het grootste natte heidegebied in West-Europa.

Heide Het zijn de hoogteverschillen die het Dwingelderveld zo spannend maken, natte slenken en droge zandruggen wisselen elkaar af. Deze afwisseling laat zich aflezen aan de planten en dieren die er voorkomen. **DE DWINGELOOSE HEI** Adders op het zand, zonnedaauw waar het vochtig is. De heide zou zonder beheer overwoekerd raken door bomen en verdwijnen. Naast twee schaapskudden worden er ook grote grazers ingezet, met name koeien. Daarnaast heeft Staatsbosbeheer een apparaat ontwikkeld waarmee heide machinaal kan worden geplagd.

Flora Op het Dwingelderveld groeien op sommige plaatsen honderden jeneverbesstruiken. Deze kwamen vooral terug nadat de schapen de heide een poos met rust lieten. Er komen 6 soorten orchideeën voor. Enkele ervan, zoals de brede wespenorchis, komen algemeen voor. Bij de beheerders ligt de opdracht om de natuur zo oorspronkelijk mogelijk te maken. Hiertoe wordt veel naaldbout verwijderd om ruimte te maken voor inheemse planten.

Bezoekerscentrum Buiten Ruinen dichtbij de Dwingeloose Heide is het bezoekerscentrum Dwingelderveld van Natuurmonumenten, met veel informatie over de plaatselijke natuur.

Schaapskooi Vlakbij het bezoekerscentrum is de schaapskooi van Ruinen met een grote kudde schapen die dagelijks met een schaapherder de heide op gaan.

Sterren kijken Aan de rand van het Nationaal Park Dwingelderveld, bevindt zich het Planetron Cinedome. Een bijzondere attractie, alleen al door de vormgeving van het gebouw. Op een groot koepelvormig projectiescherm van 350 m², het grootste projectiescherm van Noord Nederland, worden duizelingwekkende voorstellingen getoond. Je wordt onderdompeld in een zee van geluid, het geeft de sensatie verplaatst te worden naar andere werelden. Er worden ook sterrenkijkavonden georganiseerd. De avond bestaat uit een planetariumvoorstelling, een rondleiding naar de sterrenwacht, en (bij helder weer) de mogelijkheid om zelf een kijkje te nemen door de grootste professionele optische telescoop van Nederland! Verder zijn er o.a. een ruimtevaartexpositie, informatie over sterren en planeten en er worden films getoond.

Vos

Ree

Moeraswespenorchide

Hoge Huis van de Eese, de overblijfselen van een slot, dat eens op het landgoed stond. Het kasteeltje is onlangs gerestaureerd en staat op een lemen terp. Bij de terp zijn tuinen te vinden, waaronder de galgentuin, waar vroeger recht werd gesproken en vonnissen voltrokken toen er nog sprake was van een zelfstandige heerlijkheid.

Landgoed De Eese is een prachtig familielandgoed van circa 800 ha. Het is een zeer afwisselend gebied met bos- en natuurterreinen, monumentale gebouwen en landbouwgronden. Het landgoed is in eigendom bij de familie van Karnebeek en bestaat voor ca. 440 ha uit bos en natuurterreinen en voor ca. 360 ha uit landbouwgronden. Vanwege diverse bijzondere gebouwen en de karakteristieke lanenstructuur is de bebouwingskern van het landgoed, circa 80 ha, aangewezen als cultuurhistorische buitenplaats. Het landgoed ligt op het snijpunt van drie provincies: 65 % ligt in Overijssel, 34 % in Drenthe en 1 % in Friesland.

Geschiedenis De eerste bewoning op de Eese was volgens oude geschriften aanwezig in de 12de of 13de eeuw, maar daarover bestaat geen duidelijkheid. In 1241 wordt ridder Bernard van de Eeze in de geschriften genoemd. In 1371 werd de Eese (destijds de Eeze) als havezate beschreven. Een havezate was in de 17de en 18de eeuw een term voor hof of hoeve. Uit deze havezate is rond 1400 de 'Heerlijkheid Eese' voortgekomen. Deze mocht spreken, los van het centrale gezag in men in leen van de landvorst, de graaf of de aanduiden waarover het gezag zich uitstreckte. recht een wapen te voeren. De Eese was toen een bescheiden gehucht, met enkele huizen. Het nabijgelegen dorp Eesveen is vanuit de Eese gesticht doordat de boeren zich in de 14de eeuw afscheiden van de Heerlijkheid.

LANDGOED DE EESE

'Heerlijkheid' hield in dat men zelfstandig recht Steenwijk. Dit recht of overheidsgezag had hertog. Later ging 'Heerlijkheid' ook het gebied In 1443 kreeg de Heerlijkheid de Eese het

In de eeuwen daarna ontstonden ruzies en zich eindeloos voortslepende processen over de concrete grenzen tussen boeren uit Nijensleek enerzijds en de vrouwe van de Eese en de boeren van Eesveen anderzijds. In de Franse periode (1795-1813) werd de staatsinrichting van de republiek der Nederlanden volledig veranderd en werden de 'heerlijke rechten' afgeschaft.

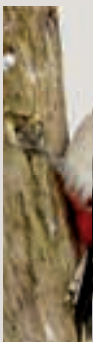
De huidige eigenaren Eigenaar is de familie van Karnebeek sinds 1923 zijn zij in het bezit van het landgoed. In de twintiger jaren van de vorige eeuw was een van Karnebeek minister, die besloot het landgoed de Eese over te nemen van de familie Onnes van Nijenrode, die ook de eigenaren waren van de huidige universiteit Nijenrode. De Eese was hun vakantieverblijf, maar door een faillissement moest de familie het landgoed de Eese van de hand doen. De onderhoudskosten van het landgoed worden gefinancierd door op 300 van de 700 hectare een modern landbouwbedrijf uit te oefenen. Op de Eese werken tien mensen (waaronder een jachtopziener). De eigenaren proberen een evenwicht te handhaven tussen natuurwaarden en landbouw, door zo weinig mogelijk bestrijdingsmiddelen te gebruiken.

Flora en fauna Het landschap bestaat uit een afwisseling van bos (47%), landbouwpercelen (37 %), weilanden (10%), heide, vennen en poelen (3%) en wegen en sloten (3%). Het bos, valt onder het type 'Boslandschap op arme en lemige zandgrond'.

De bossen zijn beperkt in het aantal soorten bomen. Behalve op productie gerichte percelen (met name aan de Drentse zijde) zijn aan de Overijsselse zijde van het landgoed ook oudere bossen aanwezig, waarin loofhout (zomereik, beuk, ruwe berk, wilde lijsterbes, vuilboom, hazelaar) domineert. De bossen worden inmiddels beheerd volgens de methode van geïntegreerd bosbeheer, waarbij de natuurfunctie steeds belangrijker wordt. Recent zijn inheemse soorten (o.a. hazelaar, linde, es, lijsterbes, haagbeuk) ingebracht zodat meer zaadbronnen ontstaan voor spontane natuurlijke verjonging van loofhoutsoorten die van nature in het bos thuishoren, maar door bosbouw niet meer aanwezig zijn of schaars zijn geworden. Verder wordt steeds meer gebruik gemaakt van boomsoorten als gewone es die beter bestand zijn tegen de natte bodem op de Eese. Verder komen er zo'n 85 soorten broedvogels voor. Bijzondere soorten zijn o.a. appelvink, fluitier en zomertortel. Het is mogelijk om op een ochtendwandeling 4 soorten spechten te zien of te horen: grote bonte specht, kleine bonte specht, groene specht en zwarte specht! Onder de zoogdieren komen o.a. ree, eekhoorn, das en steenmarter in de bossen voor. Recent is ook het voorkomen van de boommarter vastgesteld, een bijzondere soort.

Gebouwen De kern van Landgoed de Eese, circa 80 ha, is aangewezen als beschermd rijksmonument; de zogenaamde Cultuurhistorische Buitenplaats. De 12^e eeuwse Havezate (hoeve) vormt nog steeds de oudste kern van het landgoed en is nog als een min of meer vierkant terrein rondom het kasteeltje te herkennen. Een aantal gebouwen worden gekenmerkt door een opvallende bouwstijl: rood hout afkomstig uit Scandinavië. Het verhaal gaat dat deze bijzondere bouwwerken destijds als bouw pakket in elkaar zijn gezet, zonder ook maar een spijker te gebruiken. Hoewel deze houten gebouwen ruim 90 jaar oud zijn, verkeren ze dankzij een intensief onderhoudsprogramma nog steeds in goede staat. De luiken en raamkozijnen van deze en vrijwel alle andere huizen op de Eese zijn geschilderd in de landgoedkleuren zwart, donkergroen en lichtgeel.

Recreatie Doordat er eigenlijk alleen maar onverharde paden aanwezig zijn, is er momenteel sprake van bescheiden dagrecreatie. De faciliteiten voor recreanten zijn optimaal voor rustige vormen van recreatie waarbij natuurbeleving voorop staat: wandelen en fietsen/mountainbiken.

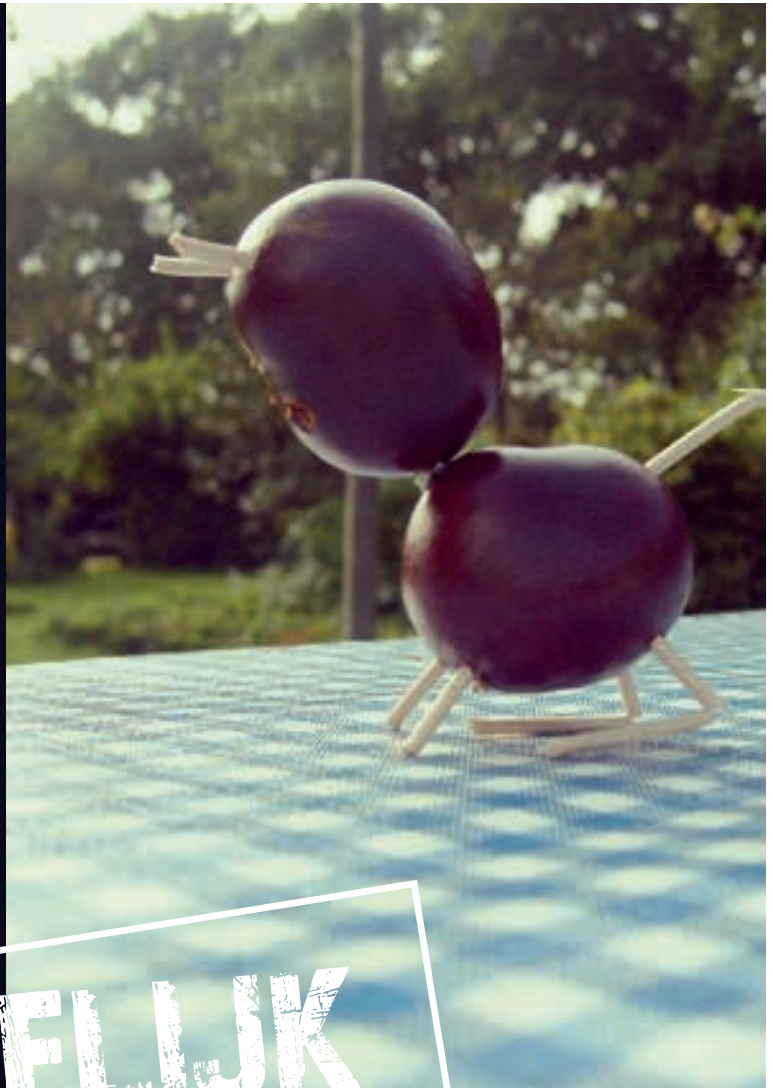
Bonte Specht

Appelvink

Steenmarter

LANDELIJK GOEDJE

In het najaar zijn overal de bramen rijp.
Aan de overkant van de weg zijn de hele
zomer bessen etc. te krijgen (zie pag. 15)

DAGJE ZEE???

Vanuit Drenthe is de zee ver weg, toch kun je in Vledder een indrukwekkende collectie zeecuriosa vinden in museum Miramar. Er zijn ook een museumcafé en terras. Vledderweg 25, Vledder (0521) 38 13 00
Geopend van april t/m okt. voor openingstijden en agenda: www.miramar-zeemuseum.nl

Vanaf het huisje linksaf, rotonde links richting Vledder, aan de rechterkant van deze weg bevindt zich het museum.

Biologische MARKT

Iedere zaterdag van 10:00 - 14:00 uur op het parkeerterrein bij de rotonde van Frederiksoord. Verse groenten en fruit, kruidenierswaren, brood en banket, kaas, vlees, biologisch diervoer en kruiden/specerijen/losse thee en meer..

WINKEL

Villa Sterrebos verkoopt alleen biologische of biologisch dynamische producten. Van de appels, het broodbeleg tot en met de gezichtsmaskers! Winkel ligt aan de weg naar Frederiksoord, (nr 76) voor openingstijden: villasterrebos.nl

TUIN

Bij de Kloostertuin aan de Vallaatweg, zijn allerlei vers geteelde biologisch groenten en fruit te koop in het bijbehorende winkeltje, je mag zelf afwegen en afrekenen. kloostertuinnoordwolde.nl

Vanaf het huisje rechtsaf, eerste weg rechts en dan de 2de links, dit is een onverhard pad. Je ziet de tuin aan de linkerzijde.

TUSSEN KUNST & KITCH

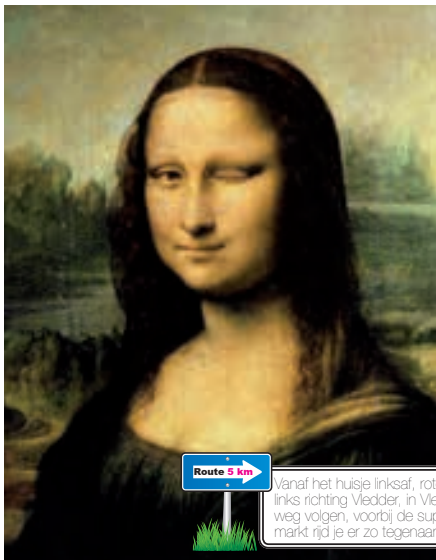
Museum valse kunst, Noord-Nederlandse kunst én glaskunst

Valse kunst Er is slechts één enkel museum voor valse kunst in de wereld en dat staat in Vledder. De sfeer in dit museum lijkt op die van het tv-programma Kunst en Kitsch. Een aanrader is een gratis rondleiding. Je hoort er verrassende dingen, je hoort wat een kunstwerk waard is, je leert hoe je echt van vals moet onderscheiden.

Noord-Nederlandse kunst, glaskunst

In hetzelfde museum bevindt zich ook Noord-Nederlandse kunst en glaskunst.

Brink 1 Vledder (0521) 38 33 52 www.museums-vledder.nl

Vanaf het huisje linksaf, rotonde links richting Vledder, in Vledder weg volgen, voorbij de supermarkt rijdt je er zo tegenaan.

Schaapjes tellen

Schaapskooi Havelte

Afhankelijk van de bezigheden en de weersomstandigheden trekken de herders dagelijks met de schaapskudde de heide op. Vertrek van de kooi rond 09.30 en thuiskomst rond 16.30 uur. Het is altijd weer een spectaculair gezicht de gehele kudde de kooi in of uit te zien gaan! www.deholtingerschaapskudde.nl
Van Helomaweg 16, 7971 PX Havelte

Echt Drents

dichtbij elkaar dus makkelijk te combineren

Hunebed

Gratis speeltuin

De 2 hunebedden aan de voet van de Havelterberg behoren tot de grootste en mooiste van Drenthe. Het kleinste telt 6 dekstenen. Het grote hunebed telt 23 draagstenen, ook de poort is er nog. Vlakbij deze hunebedden is Theehuis 't Hunebed met een **grote gratis speeltuin en je kunt er midgetgolfen!**

www.theehuis-hunebed.nl

Van Helomaweg 47 7973 JC Darp T (0521) 34 24 17

Vanaf het huisje linksaf, rotonde rechts, t-splitsing links, rotonde rechtdoor. In de bossen zie je links een grote kei, hierachter bevindt zich de parkeerplaats. Aan de overkant is ook een theehuis/café/tafel/spieltuin.

GIETHOORN

Hollands venetie

Giethoorn is een internationale toeristische attractie, gelegen aan de rand van Nationaal Park De Wieden. Dit park bestaat uit ongeveer 6000 ha aan plassen, rietlanden, moerasbossen, natte weilanden en ander natuurgebied. Het dorpje zelf is een bezienswaardigheid, er zijn vele wateractiviteiten, terrasjes en musea. giethoorn.com

Het centrum van Giethoorn is alleen per voet /boot bereikbaar er zijn vele parkeerplaatsen dichtbij.

STEENGOED

Midden in het centrum van Giethoorn bevindt zich Museum De Oude Aarde. Hier vind je het grootste assortiment van Nederland van mineralen en fossielen. Verder is er een winkel en diverse kinderactiviteiten zoals een speurtocht, goudzoeken, of een 80 miljoenjaar oude kristalballen kraken! deoudeaarde.nl Binnenpad 43 - Giethoorn (0521) 36 13 13

De Wilde Hof

In deze gezellige herberg, kun je nog gewoon goed eten! Van pannenkoek tot volledige maaltijd. De pannenkoeken worden bereid met molenaarsmeel volgens een oud en onveranderd recept.

Geen zin in pannenkoeken?

Er is ook een keuze in vlees-, vis- en vegetarische gerechten.

De herberg is landelijk ingericht en je kunt er voordelig eten! Het is aan te bevelen om te reserveren, maar niet mogelijk op zon- en feestdagen.

herbergdewildehof.nl

Open woensdag t/m zondag open tussen 12.00 en 20.00 uur. Herberg de Wilde Hof Middenweg 12 Vledder (0521) 38 12 42

Andere Restaurants: IN DE BUURT

De Heren van de Rechter

Een sfeervol grand cafe in het voormalige gerechtsgebouw, waar jong en oud zich op zijn gemak voelt. Markt 72, Steenwijk deherenvanderechter.nl (0521) 52 16 80

Chinees Indisch Restaurant China Garden

Dorpsstraat 17 Vledder chinagardenvledder.nl (0521) 38 14 01

De Koppenjan (zie ook pag. 17)

Schoterlandseweg 20 Jubbega (0516) 46 23 22

Grenzeloos enzo

Een gezellig en goed restaurant met ambachtelijke producten, niet alle dagen van de week open! keuken open van 12.00 - 20.00 u.

Boijerstraat 12 Doldersum

(0521) 387182 of 06 19 63 36 06 www.grenzeloosenzo.nl/restaurant

Route 2 km

Vanaf het huisje linksaf naar Steenwijk, in Steenwijk over het spoor de 2de straat rechts, meteen links. Auto parkeren bij de supermarkt. lopend weg volgen tot het plein

Route 3 km

vanaf het huisje linksaf, rotonde links richting Vledder, met de bocht mee, zie je vanzelf aan de linkerkant het restaurant

Route 15 km

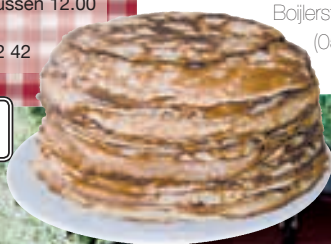
Rijdt naar Noordwolde, volg de weg door het dorp, bij T-splitsing rechts en weg volgen richting Oolderberkoop, daarna borden volgen richting Jubbega. Voor Jubbega aan de rechterkant van de weg bevindt zich Koppenjan.

Route 10 km

Vanaf het huisje linksaf, rotonde linksaf. In Vledder weg borden volgen naar Doldersum. In Doldersum links aanhouden richting Appelscha. recht

Route 2 km

Vanaf het huisje linksaf, eerste weg links, t-splitsing rechts, aan deze weg aan de linkerkant vind je het restaurant

**KLIMBOS
AVONTUURLIJK
PAASLOO** ligt middenin het bos, op steenworp afstand van Nationaal Park de Weerribben. Er zijn 4 verschillende parcoursen met totaal 51 verschillende hindernissen, 697 meter aan parcoursen tot maar liefst 9

meter hoog! De parcoursen zijn zo aangelegd dat zowel de beginnende- als gevorderde klauteraars hier van een bijzondere ervaring kunnen genieten. Al klimmend en klauterend beweeg je je voort door de toppen van de bomen, waarbij je verschillende hindernissen moet trotseren of tokkelen van de 100 meter lange kabelbaan. Alle onderdelen van het klimbos zijn ERCA gecertificeerd (European Ropes Course Association), welke een hoge kwaliteit en veiligheid bieden tijdens jouw deelname aan het klimbos.

Route 20 km Ga bij het huisje rechtsaf en bij eerste kruising linksaf de Westvierdeparten, na 3,8 km linksaf volg weg naar rechts de Westvierdeparten later de Kon. Wilhelminalaan volgen, in Vliemsoord linksaf de Steenwijkenweg en na 1,5 km rechtsaf naar de N761 na 5 km bevindt zich het klimbos links

Paasloerweg 14A 8378 JB Paasloo
06 22 27 48 85
www.klimbos-overijssel.nl

Aan dezelfde weg als De Vierde Kolonie richting Wilhelminaoord ligt het **BUITENCENTRUM WILHELMINAOORD**.

Haagse scholen komen hier voor hun werkweken en daarom wordt het ook wel 'School in Bos' genoemd.

Naast school, is het ook een vakantie- en trainingscentrum. Achter het pand bevindt zich een prehistorisch dorp, kleine akkers en heemtuin. Hier kun je zelf ervaren hoe de mensen in de prehistorie (tot 2500 voor Christus) woonden en leefden. In de heemtuin leven planten en dieren die hier in de omgeving van nature voorkomen. Het dorp bestaat uit zeer authentiek nagebouwde huizen, een rieten jagershut en een tipi. Verder zijn er verschillende soorten ovens om op prehistorische wijze aardewerk en brood te bakken.

Het terrein is deels openbaar terrein, het dorp is afgesloten, maar in overleg mag je er wel even een kijkje nemen en dat is meer dan de moeite waard!

zoek het hogerop!

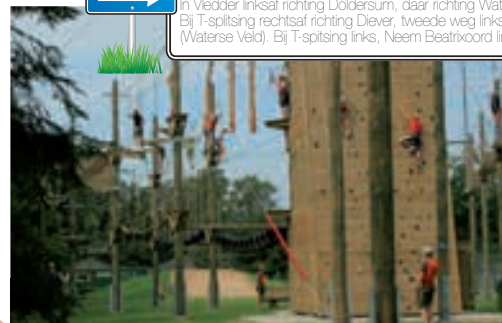
KLIMAVONTUUR

APPELSCHA beschikt over een klimpark én klimbos aan de rand van Nationaal Park het Drents-friese Wold. Je kunt hier klimmen, abseilen, tokkel, vertrouwenssprong, powerfan en highropes. Genoeg uitdaging voor jong en oud.

De Roggeberg 1 Appelscha (0516) 43 11 05 www.klimavontuur.nl

Route 20 km Vanaf het huisje linksaf, bij rotonde links richting Vledder. In Vledder linksaf richting Doldersum, daar richting Wateren. Bij T-splitsing rechtsaf richting Diever, tweede weg links (Waterse Veld). Bij T-splitsing links, Neem Beatrixoord linksaf.

Bosmeer

De Spokeplas

Beschut in het bos bij Noordwolde, met zonnige zandstranden, vind je de Spokeplas. Een rustige plek waar jong en oud van het water kan genieten. De plas wordt gevoed door bronnen en is omringend door 100 hectare Spokebos. Er zijn speeltoestellen en een kiosk. Het bosmeer valt onder Staatsbosbeheer.

GRATIS

Route 3 km Ga vanaf het huisje rechtsaf richting Noordwolde, neem de eerste weg links, de eerste rechts, de volgende links en daarna weer rechts. Dit is de Elsweg, de Spokeplas is aan de linkerkant.

Boerderijs

Zin in een lekker boerderij-ijsje?

Bij Hoeve De Werkhorst kun je genieten van een ijsje op een hele leuke boeren locatie! Werkhorstlaan 12 Vledder

Pluktuin ZELDENRUST

Zeldenrust een blauwe bessenkwekerij in Wapse, gespecialiseerd in het kweken van blauwe bessen voor de verse consumptie. Een deel is voor de verkoop aan huis. Je kunt er blauwe bessen geplukt kopen, maar veel leuker is zelf plukken op het zelfplukland. Ook kleinfruit zoals frambozen kruisbessen, rode en zwarte bessen zitten in het assortiment. Op het terras of in de schuur kun je genieten van een kopje koffie met een blauwe bessen taartje. In de winkel kun je g.a. de eigen gemaakte blauwe bessen producten kopen, maar ook diverse andere producten of cadeaus. Het is leuk om het bezoek aan Zeldenrust te combineren met een fietstocht door het unieke natuurgebied Nationaal Park Drents-Friese Wold. Wapseraauwen 6, 7983 KE Wapse (0521) 551768

Route 10 km Ga linksaf richting Frederiksoord, rotonde rechts en daarna linksaf richting Havelte, na 2 km linksaf slaan (Westerbutenweg), na 1 km linksaf (Butenweg), na 2 km linksaf slaan (Wapseraauwenweg). Neem de 1e afslag rechts, (Wapseraauwen), nr 6 is eindpunt.

Het echte boerenleven

Eens kijken op een echt boerenbedrijf? Dat kan bij onze naaste burens, de buurman melkt dagelijks rond 5 uur en vindt het leuk om dit te laten zien. Wil je meer.... Dat kan bij 2 boerderijen iets verder weg, koeien zijn hier niet de enige attractie...

D' elf ieken Op een boerderij in Elsloo, is er naast een boerderijwinkel, kinder- en speelboerderij een maisdoolhof (half juli tot eind oktober). Een kleinschalige en overzichtelijke speeltuin met speeltoestellen van vroeger, zeer authentiek.

Naast de speelboerderij is een kleinschalige kinderboerderij.

Hier lopen dwerggeiten, minischapen en binnen zijn enkele konijnen. Elk voorjaar krijgen de geiten en schapen lammetjes. Door de dierenweide loopt de skelterbaan die ook door de speelboerderij loopt.

Bûtenweg 6 Elsloo (Frl) (0561) 42 15 22 www.elf-ieken.nl

De Drentse Koe! Een echt boerenbedrijf in Ruinerwold dat uitgegroeid is tot een volwaardig recreatie bedrijf.

Binnen- en buitenspeeltuin met een 'boerderijthema'.

Kinderen kunnen hier heerlijk spelen en het echte boerengevoel ervaren. Op het buitenterrein vind je diverse speeltoestellen, springkussens, skelters, traptrekkers, een kabelbaan, een grote zand/waterbak en een dierenweide met pony's, ezels, konijnen, kippen en geiten. Er kan ook gespeeld worden in de verwarmde speelschuur met unieke speelmanege, een bouwzolder, een klim- en glijtoren, discodansmat en een glow in the dark gedeelte met o.a. Oud-Hollandse spelen en pannavoetbal.

Speel- en Iisboerderij De Drentse Koe Wolddijk 23 Ruinerwold
06 40 41 88 28 www.drentsekoe.nl

Rondom De Vierde Kolonie worden regelmatig ooievaars gespot! De mooiste plek om ooievaars van dichtbij te zien is De Lokkerij, bij Meppel. Er lopen meer dan 200 ooievaarsparen in vrijheid rond. Het kleppen, het aanvliegen, het voederen van de jongen, het is er allemaal te zien in een prachtige omgeving. Een bezoekje aan De Lokkerij is voor kinderen ook erg leuk.
april - augustus woensdag en zaterdag 13.00 - 17.00 uur
De Lokkerij, Schiphorsterweg 28, Meppel

ooh, ooi, ooievaars

Kano verhuur

"De Lindevaarders"

Varen over de Linde langs natuurgebieden, weilanden, moerasbossen en petgaten is een belevenis voor jong en oud. Veilige en stabiele 1- en 2-persoons kano's zijn te huur langs de Linde bij de jachthaven van de Kontermansbrug, van hieruit vaar je direct de Lindevallei binnen.

Telefonisch reserveren of info: (0561) 68 82 96

Vinkegavaartweg 7 Oldeholtspade (witte huis bij Kontermansbrug)

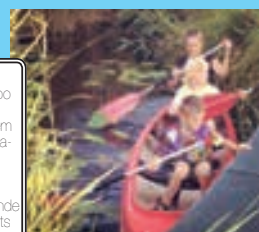
Andere mogelijkheid: Appelscha-Outdoor, Roggeberg 1

Appelscha (0516) 43 11 05

www.appelscha-outdoor.nl (adres klimbos zie pag 15)

Ga rechtsaf vanaf het huisje richting Noordwolde. Bij de Hubo recht door en bij de kruising linksaf. Rijd het dorp uit en neem de tweede weg rechts (Vinkegavaartweg). Rijd alsmeer recht door tot je bij een bruggetje over de Linde komt. Voor de brug over de Linde meiden bij het witte huisje rechts

Een GPS-ontvanger kan aan de hand van signalen van satellieten met precisie bepalen waar de ontvanger zich bevindt. Hiermee kun je bovendien verborgen schatten (caches) zoeken, dit heet geocaching. Een cache is meestal een kleine waterdichte doos, met

een logboek (hierin kun je je naam achterlaten) en soms een "schat" (ruilspulletjes die voor kleine kinderen erg leuk zijn).

Er zijn verschillende schatten in de buurt van de Vierde Kolonie verstopt, met een app op een smartphone zijn ze (meestal) gemakkelijk te vinden!

KOM JE BINNEN SPELEN?

Wolvega/Meppel/Heerenveen

Is het echt Hollands weer dan is er genoeg binnen te doen. Springen, klimmen, klauteren, glijden of lazergamen. Er zijn meerdere overdekte speelparadijsjes voor kinderen van 0 t/m 12 jaar.

In Wolvega is er ook een bowlingbaan!

Ballorig Meppel

Blankenstein 200 (0522) 46 00 01

Ballorig Heerenveen

Pim Mulierlaan 51 (0513) 682 431

Monkeytown Wolvega

Grindweg 124 (0561) 612 319

ER EEN POTJE VAN MAKEN!

Pottenbakkerij-Midgetgolf

In de sfeervolle pannenkoekenboerderij De Koppenjan eet je de lekkerste pannenkoeken van Friesland. Je kiest uit wel 80 hartige en zoete pannenkoeken. In combi met alle activiteiten is uit eten met kinderen 1 groot feest! Ga gezellig kaarsen maken, pottenbakken, zeepketting maken, aardewerk beschilderen, midgetgolven of spelen op de kinderspeelboerderij.

De Koppenjan
Schoterlandseweg 20 Jubbega
(0516) 46 23 22 www.dekoppenjan.nl

Route 15 km

Rijdt naar Noordwolde, de weg door dorp volgen, bij T-splitsing rechts en weg volgen richting Oolderberkoop, daarna borden volgen richting Jubbega. Voor Jubbega aan de rechterkant van de weg bevindt zich Koppenjan.

wie döt mij wat .. OP FIETSE

De omgeving van De Vierde Kolonie leent zich perfect om te fietsen. Er zijn een aantal fietsroutes aanwezig in het huisje. Ook zijn er diverse kaarten van de omgeving aanwezig, hierdoor kun je ook

zonder route alle kanten op kan met de fiets! Het grootste gedeelte van het jaar staan er een dames- en herenfiets klaar, ook elektrische. Ze zijn per dag te huur.

ALS DE NOOD HOOG IS

Handig te weten

Tandarts

Tandheelkunde Noordwolde
IJsbaanweg 58
8391HZ Noordwolde
T (0561) 43 27 28

Dokter

Leeuw
Maj van Swietenlaan 2
8382 CG Frederiksoord
T (0521) 38 20 20

Spoeedgevallen 0521 38 11 11

De lucht in

Het in de lucht zijn met een ballon is de puurste en eerste vorm waarmee de mens zich heeft weten los te maken van de aarde. De piloot en de crew, hoe ervaren dan ook, gaan samen met de passagiers elke keer opnieuw dat avontuur aan. Professionaliteit staat bovenaan, maar ook de persoonlijke aandacht en gezelligheid. Dit blijkt ook uit het feit dat er gevaren wordt met relatief kleinere ballonnen.

IkeAir is gevestigd in Frederiksoord en omgeven door een schitterend landschap, wat elke vaart al speciaal maakt om het vanuit de lucht te verkennen. De ballonvaart boerderij biedt de juiste ambiance voor de start van de ballonvaart.

Molenlaan 3, Frederiksoord (0521) 38 70 30 06 53 93 47 09

Route 2 km

Vanaf het huisje linksaf, bij de rotonde rechts, meteen eerste weggetje (onverhard) links, einde weer links.

Route 46 km

Ga bij het huisje linksaf richting Vledder, daarna naar Dwingelo, ruim 8 km voorbij Dwingelo, de A28 richting Assen. Neem afrit 31 richting Belen. Neem na ong 8 km de N374 richting Westerbork. Ga bij de rotonde rechts af en bij de T-splitsing ook weer rechts, je komt nu vanzelf in Orvelte uit.

PK'S

Buitenrit, hulfkartscht of les:
Manege Ludanchelo Hoeve
Wateren 15 Wateren (0521) 38 75 06

Natuurtochten te paard, met deskundige begeleiding, van: één - anderhalf en twee uur.
Vollemaanstochten van drie uur,
Mei Juni Juli en Augustus
www.holtingerzand.nl
Studentenkampweg 2
Uffelte (0521) 35 14 03

Bitloos/paardvriendelijk paardrijden?
Dan kun je terecht bij **Meulegoorn**.
Ter darperweg 59 Wapse 0521 55 00 92 of
06 23 01 99 www.meulegoorn.nl

BLOEMEN CORSO

Het corso Frederiksoord behoort tot één van de oudste én gezelligste bloemencorso's in Nederland. In het 2e hele weekend van september kun je de creatieve kunstwerken van duizenden dahlia's bewonderen. Het kindercorso haalt de wagens op die voorafgegaan wordt door de feeënwagen (deze wordt elk jaar door een plaatselijk school gemaakt).

Na de tocht op de weg worden de wagens opgesteld op het corsoterrein, waar ook s' avonds het verlichte rijdend corso plaats vindt. Op zondag zijn de wagens met figuranten ook op het corso-terrein te bezichtigen. Rondom de wagens zijn vele activiteiten voor jong en oud!

Veenhuizen is onderdeel van de Maatschappij van Weldadigheid (zie pag 4). Een voormalige dwangkolonie waar meer dan honderd Rijksmonumenten getuigen van een uniek verleden. Rechte lanen en statige panden, musea, ateliers en sfeervolle eet- en drinkadressen in historische gebouwen. In Veenhuizen kun je een terug naar het verleden bij bijv. Maallust of het gevangenis museum:

BIERPROEVERIJ & RONDELEIDINGEN

Bierbrouwerij Maallust bevindt zich in het gebouw van de vroegere graanmaalterij van het Gevangenisdorp in Veenhuizen. Hier brouwen ze met toewijding en passie smaakvolle, authentieke bieren. Geïnspireerd door oude biertypen worden in de koperen ketels bieren van zowel hoge als lage gisting gebrouwen. De bieren kenmerken zich door de mooie

hoparoma's en een uitgebalanceerd evenwicht tussen bitter en zoet. Je kunt een rondleiding maken met optioneel een proeverij. Leuk hieraan is dat je steeds een glaasje kreeg tijdens de rondleiding. Zo stond je te luisteren met een proefglas en werd je regelmatig voorzien van een nieuw biertje. Het hele jaar open in het weekend (11.00 - 18.00 u.) en door de weeks (di t/m zo.) alleen van april t/m sept.

0592 - 20 20 58
Hoofdweg 140
Veenhuizen
www.maallust.nl

Ga vanaf het huisje rechtsaf richting Oosterwolde/Jubbega. In Oosterwolde als maar recht door richting Haulerwijk. Daarna borden Assen en Veenhuizen volgen. Vlak voor Veenhuizen, na bushalte linksaf slaan.

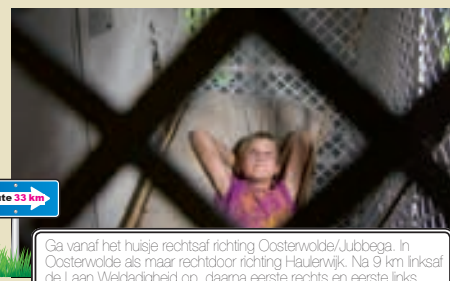
DAGJE GEVANGENIS IS HELEMAAL GEEN STRAF!

In dit moderne en interactieve museum ontdekt je hoe we in Nederland omgaan met misdaad en straf vanaf 1600 t/m nu en maak je kennis met de bijzondere geschiedenis van Veenhuizen. Heb je wel eens aan de schandpaal gestaan? Een cel van binnen gezien? Op de stoel van de rechter gezeten? In een boevenbus vervoerd?

Gekeken in een echte gevangenis? Het museum is gevestigd in één van de oude dwanggestichten die in 1823 door de Maatschappij van Weldadigheid in Veenhuizen zijn gebouwd voor bedelaars en landlopers. Veenhuizen is een bijzonder dorp met een wonderlijke geschiedenis, meer dan 100 rijksmonumenten en 5 gevangenissen die nog steeds in gebruik zijn.

Nationaal Gevangenis museum - Oude Gracht 1,
Veenhuizen (0592) 38 82 64 www.gevangenis museum.nl

Ga vanaf het huisje rechtsaf richting Oosterwolde/Jubbega. In Oosterwolde als maar recht door richting Haulerwijk. Na 9 km linksaf de Laan Weldadigheid op, daarna eerste rechts en eerste links.

Sterretjes zien?

Even buiten Dwingeloo, aan de rand van het Nationaal Park Dwingelderveld, vind je een bijzondere attractie: Planetron Cinedome. Op het grootste projectiescherm van Noord Nederland, worden duizelingwekkende voorstellingen getoond. Tijdens de rondomfilmvoorstellingen word je, in combinatie met een muziekinstallatie, ondergedompeld in een zee van geluid en krijg je de sensatie

van andere werelden! Planetron Cinedome organiseert ook sterrenkijkavonden, geschikt voor jong en oud. De avond bestaat uit een planetariumvoorstelling, een rondleiding naar de sterrenwacht, en (bij helder weer) de mogelijkheid om zelf een kijkje te nemen door de grootste professionele optische telescoop van Nederland! Kinderen kunnen tijdens een sterrenkijkavond een sterrenkijkmedaille verdienen. Verder is er de ruimtevaartexpositie, informatie over sterren en planeten, worden er diverse films getoond over de spaceshuttle en het internationale space station en is er een Knex expositie. Planetron Cinedome - Drift 11b - Dwingeloo

info@planetron.nl T (0521) 59 35 35 - ma t/m za 10:00 - 17:30 uur zo 12:00 - 17:30 uur

Route 18 km

Ga vanaf het huisje links af, sla op rotonde linksaf, ga door Vleder richting Diever/Dwingeloo. Rijd door Diever en Dieverbrug richting Dwingeloo, voor Dwingeloo, bij de rotonde rechtsaf de Entingheweg op, deze weg draait iets naar rechts en wordt Heuvelenweg, sla linksaf bij Brink, ga verder op Drift hier is het aan de rechterkant.

Aantrekkelijk attractiepark!

Voor slechts een kleine totaalprijs, kun je de hele dag onbeperkt genieten van alle attracties maar ook van eten, drinken, snacks, drinken en ijs! Moderne én nostalgische attracties, zowel binnen als buiten. Gasselterstraat 7 Drouwen T (0599) 56 43 60 www.drouwenerzand.nl

Het allereerste Plopsa-park in Nederland is hier maar 55 km vandaan:

Kabouter Plop, Bumba, Bumbalu en Piet Piraat, de allerleukste attracties voor kinderen van 2 tot 8 jaar en een dagelijkse show in het overdekte theater.

Reindersdijk 57 Dalen (0524) 52 33 80
www.plopsaindoorcoevorden.nl

Iets dichterbij, bevindt zich attractiepark Duinen Zathe in Appelscha: hét pretpark voor een compleet én betaalbaar dagje uit.

Noorder Es 1, Appelscha (0516) 43 03 95 www.duinenzathe.nl

Route 21 km

Route 62 km

WILDLANDS: EEN WERELDS AVONTUUR

Kom op expeditie in de werelden van WILDLANDS, een park uit 2015 waar natuur en avontuur op een overweldigende manier samenkomen. Je reist door de jungle, het poolgebied en de savanne.

Ontdek nieuwe werelden, sta oog in oog met wilde dieren, maak een trucksafari, een arctische 4D-ride en een spannende jungle-boottocht.

Wandel door het tropische oerwoud terwijl je de ringstaartnaki's en olifanten bespiedt of vogels voert. ineens sta je tussen zebra's en leeuwen, sta neus aan neus met ijsberen onder water en ontdek je de pinguïns. Zoek naar goud of maak een spannende reis boven én onder het ijs.

Raadhuisplein 99
Emmen
wildlands.nl

**tot
ziens!**

**LANDELIJK
GOEDJE**

DE VIERDE KOLONIE